

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Exercitium Perfectionis, Et Virtutum Christianarum

In tres Partes distinctum

Rodríguez, Alonso

Coloniæ Agrippinæ, 1622

XIII. Quis bonus vtriusque sit zelus, qui Deo placeat, quis non.

urn:nbn:de:hbz:466:1-40105

si consideremus nullum nos, ad offensis illis plurimis, quibus in Dei maiestatem deliquimus, satisfaciendum, habere medium efficacius aut melius posse, quam si cooperemur & instrumentum simus, ut eum alij offendere desinant, sed serio admodum & cordialiter illi posthac seruiant, iuxta illud Apostoli Iacobi. *Qui conuersi fecerit peccatorem ab errore via sua saluabit animam eius a morte, & operiet multitudinem peccatorum.* Quod solerter aduertit S. Augustinus occasione eius, quod Redemptor Iesus, cum hominem, qui ab integra demonum legione diuexabatur, sanitati restituisset, & is se liberatum videns, in grati animi signum pro accepto beneficio, apud Redemptorem manere uellet, ipse id minime permisit: sed ut acceptam à Domino gratiam apud alios prædicaret, & diuulgaret, præcepit: *Redi*, dicens, *in domum tuam, & narra quanta tibi fecit Deus.* Qui etiam re ipsa id fecit, & abiit per uersam ciuitatem, prædicans quanta illi fecisset Iesus. Hoc à te Dominus exigit in compensationem & satisfactionem, propterea, quod te mundo eduxit, ac tot peccatis & periculis, quæ in eo sunt, eripuit, ut nimirum collabores, & pro posse coopereris, ut alij à peccatis educantur, & ex toto corde ad Dominum Deum nostrum conuertantur.

Iac. 5. 20.

Lib. 2. q. 13.
Euangel. q. 13.

Luc. 8. 39.

CAPVT XIII.

*Quis bonus utriusque sit zelus,
qui Deo placeat, quis
non.*

Sicut nonnullæ sunt, quæ virtutes quidem esse videntur, at veræ virtutes non sunt, sed non nisi falsæ & fictitiæ: quemadmodum de humilitate ait Sapiens, *Est qui nequiter humiliat se, & interior a eius plena sunt dolo: Viles siquidem gerit vestes, capite demisso oculisq; in terram deiectis incedit, voce loquitur submissa & humili*

Eecl. 19. 23.

sæpe suspirat, & ad singula prope verba se miserum, & peccatorem fatetur: at si vel verbulo eum lædas, statim patefacit quid intorsum sit: quia omnia illa non nisi ficta & ad speciem composita erant: Ita etiam, ex mente Apostoli, quidam sunt zeli, qui videntur boni, & non sunt, sed indiscreti: *Testimoniū, inquit, perhibeo illis, quod amulationem Dei habent, sed non secundū scientiam.* Talis fuit zelus Apostolorum Domini, Iacobi & Ioannis, cum, videntes se à Samaritanis in urbem non admitti, aduersus illos commoti, & indignantes, dixerunt, *Domine, vis dicimus, Et ignis descendat de celo, & consumat illos?* Vnde et propterea Christus Dominus eos reprehendit, dicens, *Nescitis cuius spiritus estis?* id est: non nos spiritum legis gratiæ, quæ non rigores spirat, non castigat, sed clementiam. *Pilius hominis non venit animas perdere, sed saluare.* Ne ergo in tanti momēti negotio erremus, paucis hic declarabimus, quis sit zelus non secundū scientiā, & quis bonus, Deoq; acceptus: ut hunc acquirere studeamus, ab illo vero remis velisq; fugiamus.

S. Dionysius Arcopagita egregie hanc rem pertractat, dicitq;: Quemadmodum cæcos, quo sit eundem nec diuinantes, nec scientes, non propterea fuisse cædimus, nec iis indignamur, sed potius eos manu arripa, conducimus, illis compatiētes: aliter cum peccatoribus, qui & ignorantes sunt, & cæci, utpote de quibus Sophonias ait, *Ambulabunt ut cæci, quia Domino peccauerunt: nos gerere debemus.* Non inquam, statim in eos sæuire, & ut pœnas dent, & à Deo in momento destruantur velle: sed iisdem compati, & viam veritatis illis ostendere, magnoq; eos amore & caritate conducere, & adiuuare: idque ad Christi Iesu imitationem, qui errandam & amissam ouiculam per montium auia indefesso studio conquirat, eam & voce, & sibilo vocando, quam deinde inuentam non pedo pastoralis ferit, sed in humeros acceptam ad caulā, & ouile defert. Vide id in filio prodigo, quomodo nimirū se erga illum gesserit, quam paternis eum visceribus in gratiam receperit. Hic bonus est zelus, & secundum

Rom. 12. 2.

Zelus in- discretus Dei dicitur.

Luc. 8. 14.

Epist. 8. ad Demophi- lum.

Quis sit discretus, & bonus zelus.

Sophon. 1. 17.

cundum Deum: alij vero zeli, & rudiores contra peccatores indignationes bonae minime sunt, & Deo displicent: quia cum benigna eius conditione, indole, & visceribus paternis non compatiuntur.

Afferre huius occasione Dionysius mirabilem quandam historiam, & quae maximam adferat consolationem legentibus, quam S. Carpo ait contigisse, utpote cui quotidianum erat multas caelitus reuelationes accipere, quique non ante diuina ad celebranda mysteria accedebat, quam reuelationem aliquam aut visionem habuisset. Refert ergo sibi narraſſe Carpum, se, cum haud ita pridē ad fidei Christianae cultum aliquem conuertisset, & is denuo, Ethnico inducente, ad vomitum redisset, ita propterea afflictum & contristatum fuisse, ut inde morbum contraxerit. Vespera tū erat. Pro more autem habebat quotidie circa mediam noctē de lecto surgere: itaq; se & illa nocte surrexisse, indignantem, & commotū aduersus duos illos: aduersus ethnicum quidem, quod neophytum peruertisset: aduersus neophytū verō: quod ad impium deorum cultum redisset. stantē autem ad diuina colloquia, dolentē se conueniri, & cum Deo exposulare coepisse dicendo, Non est aequum viros impios viuere, Domine, quousque patienter eos ipse tolerabis? Mitte de caelo ignem à quo extinguantur. Quae cum dixisset, commemorabat se visum esse videre repente domum, in qua staret, agitari primum, deinde à vertice in duas partes dimidias diuidi, & ante ferrogum quandam magni luminis, eumq; è caelo vsque ad seipsum deferri: caelū vero apertum, & in eius cardine Iesum assistentibus innumerabilibus Angelis. Cum autem ipse deorsum oculos conuertisset, vidisse etiam terram ipsam ita discessisse, ut renebricosus quidam & obscurus hiatus existere videretur: atque duos quidē illos, quibus male precatuſ esset, ante se ad os hiatus stare trementes & miseros, & qui fere praepedū suorū instabilitate demergentur: ab inferiore aut loco ex hiatu angues sursum serpere, atq; interdū quidem eorum pedes spiribus inuolutis circūplexos,

interdum autem dentibus aut caudis incendentes, vel demulcentes, omnique ratione agentes, ut duos hos in illam voraginē immensam praecipites darent: Fuisse et viros quosdam in medio, qui vna cum serpentibus in homines illos intuerent, exagitatione, pulsu, & percussione. Narraſſe porro Carpum, aduersus illos indignantem, & eorū interitum optantē, gauisum esse quod in praesenti hoc discrimine verfarētur: grauius autē tulisse, ac sibi displicuisse, quod nondum deciderent: quare optasse, sibi ut potestas & copia fieret, illorum in abyssum illam deturbandorum. Cū vix tandem caelum aspexisset, vidisse benignissimum Iesum, quem ad misericordiā id, quod gerebatur, commouebat, eumq; surrexisse de caelesti solio, & cum ad eos descendisset, manum benignam porrexisse, & Angelos qui vna auxiliū ferrent, viros illos duos, alium alia ex parte retinuisse: & Iesum Carpo, eos impellere ac deturbare in voraginē percipienti, dixisse manu iam porrecta: *Extenta iam manū percutite me: paratus sum enim vniuersus hominum salutis causa mortem perferri, nisi hoc pergratum est, dū alij homines non peccent: Sed Side num sibi scire sit haec in hiatu. Et cum serpentibus mansione, mansione cum Deo, & benignis hominumq; amantibus Angelis arreponere?* Atque his dictis disparuit visio: Carpus autem ob indiscretum suum zelum ita correptus in posterū factus est cautiior, uti & nos illius exemplo sapere oportet: nouisse nimirum, id genus zelorū summo opere Deo displicere: neque n. is peccatoris mortem cupit. Peccatores quippe caro illi steterē, & sunt velut Benoni, id est filij doloris: utpote quos magnis cum doloribus, & torminibus in cruce genuit, sanguinis autem & vitae impendio peperit: hinc eos non perire, sed potius conuerti, & in perpetuum viuere cuperet.

Ionas Propheta mire dolebat, & stomachatus indignabatur, quod quam Niniuitis Deus castigationem per os suum interminatus erat, nō immitteret. Cui Deus: *Pu- rasne bene irasceris tu super hederā? & bonus est zelus tuus? Tu doles super hederā,*

F 2 in qua

Gen 35.18.

Ioan 4.10.

in qua non laborasti, neque fecisti ut cresceret qua sub una nocte nata est, & sub una nocte perit. Et ego non parcam Ninive civitati magne, in qua sunt plusquam centum viginti milia qui nesciunt quid sit inter dexteram & sinistram & tument a multa?

Mirabilis quoque & notabilis est, quoad propositum, aurea illa Imperatoris Constantini, in Concilio Nizeno, ad Episcopum quendam, nomine Aracium, plus æquo in eis, qui lapsi erant, & in hoc Concilio ad mentem redibant, ad poenitentiam recipiendis, austerum severumque sententia. Hunc ergo religiosissimus & piissimus ille Imperator sic compellavit: *Erige scalam*, inquit, *Araci, & solus, si potes, in celum conscende*. Sic & alius vir sanctus, pari in casu, alteri cuidam etiam rigidiori, dixit: Si sanguine tuo ovem illam comparafes, uti eam comparavit Christus Iesus, haud dubie illam in gratiam reciperes, & in ovile tuum admitteres, ne foris eum, à luporum rabidorum dentibus disperpendendam relinques.

*Exempla
Zeli discre-
ti.*

Boni autem & veri zeli, quem Dei servos præferre par est, egregium & mirabile quoddam exemplum in Exodo legere est. Talem itaque nos zelum habere oportet, qualem habuit Moses tum, cum filij Israel vitulum aureum, quem conspiciant, sacrilego cultu adorarunt: Quem etiam ponderat, & merito magni facit Augustinus. Ascenderat in Sinai montem Moyses, legem populo dandam à Deo accepturus; qua in duabus tabulis, ipsius Dei manu concinnatis, & utrimque manu eiusdem exaratis, accepta, iam de monte descende-
bat. Viso autem, populum vitulo, quem cõfecerat, divinos honores deferre, & adorare, tantum iratus est, ut, quas manu gestabat tabulas, terra illidens, confregerit. Vide, inquit Augustinus, quantopere ob peccatum populi Moses succensat, cum tabulas legis, quas iam iam à Deo ipso acceperat, ab illius manu deaptatas, & confreptas, & tot cum ritibus & solemnitate tanta, necnon longa præparatione prævia, ac nonnisi post quadraginta dierum, & totidem noctium in mon-

te ieiunium & cum Deo colloquium, datus confringat. Veruntamen etiam tanta eius esset (ut hæc fuit) adversus prævaricatores & peccatum indignatio, confestim tamen ad Deum se convertit, pro iisdem rogatus, idque tam ferventer ac cordialiter, ut dicat, *Dimitte eis hanc noxam, aut si non facis, dele me de libro tuo, quem scripsisti*. Talis ergo, inquit Augustinus, verorum Dei ministrorum zelus sit oportet. Quare ita eius nos honorem æmulari debemus, ut hinc, ad usque interiora anime penetralia, mire nos confaucient mala, ac scelera, quæ in divinam eius maiestatem admittuntur, itaque in peccatum ipsum graviter concitemur & succenseamus: illic vero peccatoribus in tantum compatiamur & commiseremur, ut statim eorum nos sequeremur, & patronos exhibeamus, ad eos Deo reconciliandos; veniamque illis impetrandam: ut Moyses fecisse iam iam ostendimus.

Simile exemplum habemus in Apostolo Paulo, qui de se ipso ita scribit, *Veritatem dico in Christo Iesu non mentor testimonium mihi perhibente conscientia mea in Spiritu sancto, quoniam tristitia mihi magna est, & dolor cordi meo. Optabam enim ego ipse anathema esse à Christo pro fratribus meis qui sunt cognati mei secundum carnem*. Hæc una parte miro dolore & tristitia Apostolus ob populi sui peccata affligebatur, quod peccatum carne peius & angue detestaretur, & odio haberet: ex alia ita eius ipsum miserebat tamque ardentè omne ei bonum optabat, ut anathema se velle esse dicat, quo ipse salutem consequatur. Diversimode hocce Molis & Apostoli votum sancti Patres exponunt. Hieronymus quidem id de morte corporali putat intelligendum, dicitque sanctos illos suum profunderè sanguinem, & corporali morte occumbere voluisse, ut sui vitam viverent spirituales, & salutem æternam adipiscerentur. Inde autem id probat, quod anathema vox non raro in sacra Scriptura pro morte corporali sumatur. Verùm, aliis expositionibus, omittis, scitã & effectivo famam admodum pro morte suo dat S. Beatus Augustinus.

Rom. 9. 1.

Epist. ad
Algasium.
q. 9. 13. 14.
per Iohannem
cap. 1.

Serm. 11. super
Genesim.

Ait ergo Moysen eo loco, affectu & amore quodam patris, aut potius matris amantissimæ loqui; hanc quippe nullum omnino gaudium recreare, aut oblectare potest, si ab illo filij eius excludatur, nec aliquam eius partem habeant. Quod etiam eleganti quadam similitudine declarat. Si quis dives, inquit, pauperulam aliquam ad prandium inuitaret, diceretque; Ingrede- re ad es meas, de mensa mea cibos sum- pteras, at ille, quem brachiis gestas, puer, foris maneat oportet, quia ploratum ciet, nobisque suo caput eiulatu franger. Pu- talne, mulierem hanc illa conditione ad prandium venturam? Minime. Imò ve- ro ieiuna manere mallet, quam tam ca- rum pignus foris relinquere; diceretque, Vel sitolus mecum huc subeat necesse est, vel prandium ipse tuum tibi habeas. Eodem ergo modo hic loquitur Moyses, inquit Bernardus. Solus in gremium Domini sui ingredi non vult, populo Is- rael, quem ut filios charissimos diligebat, ab eo excluso, & foris manere coactus.

Hic igitur maternus affectus, hæc compassio, & amoris viscera Deo ma- xime operentur: & talis noster zelus sit oportet. Atque adeo inter omnes vir- tutes, quæ inconfusibilem Dei operarium decent, inque eo requiruntur, primum locum tenet hæc animarum à dæmone ditæ diuexatarum & detentiarum compas- sio. Vnde & Apostolus neophytis scribit, *Induite vos ergo sicut electi Dei, sancti & dilecti, viscera misericordie: ut sic benig- næ naturæ Dei & indoli conformemur, nec nos magno illi Pontifici, quem no- bis dedit Pater; de quo idem Apostolus sic loquitur: Non habemus Pontificem, qui non possit compati infirmitatibus no- stris. Compatiamur proximis, sicut Chri- stus compassus est nobis.* Vnde sanctus Ambrosius libro secundo de pœnitentia aliud à DEO non petit, quam pater- num & tenerum hunc erga peccatores affectum, & compassionem de peccatis, quem etiam tam magnum à Deo acce- pit, ut qui vitam eius conscripsit Paulinus, eum solitum collacrymari asserat, qui

ad eum aut peccata confessuri, aut suas miseras declaraturi accedebant. Hac si- quidem via magis conuertuntur, & all- ciuntur pœnitentes, quam rigoribus & zelis indiscretis. Hic enim amor, quem erga pœnitentem confessarius ostendit, tum ei compatiendo, tum ob eius mise- riam & afflictionem dolendo, cor illi vel- ut suffuratur, eumque non parum pro- uocat, ut & ipse confessarium vicissim di- ligat, filiali que in eum affectu feratur. Ni- hil quippe hominem magis ad amandum incitat, quam quod se ab alio amari vide- at, adeo, ut quidquid ei cum hoc amore dicas, cordi id ille suo insculpat; & licet hoc ex amore seuerè eum reprehendas, minime indignetur, quia id velut à sine- ro ac vero patre profectum accipit. Vnde reprehensiones nostras esse debere San- ctus Basilius ait, *tanquam si nutriti forent filios: ut scilicet reprehensus, eas non nisi ex amoris visceribus, & ardenti quodam erga eius bonum, & salutem affectu, ac desiderio enasci intelligat.* Hoc est nos- se infundere oleum simul & vinum, ut in parabola de Samaritano: fortè, inquam, & acere reprehensionis vitium, cum blando & leni compassionis & misericor- diae oleo temperare. hoc namque animi vulnera optimè curat, & medetur, aspe- ra autem & austeræ illæ indignationes, & reprehensiones pœnitentibus non mo- do non profunt, verum etiam plurimum obsunt, eosque fugant non à te modo, sed & ab vniuersa Societate: opinantur enim reliquos omnes socios tam immites, & duros esse, quam tu. Adfert ad hoc pro- positum Sanctus Bernardus exemplum Io- seph Patriarchæ, qui, esto fratres suos se- uerè reprehenderet, è compassione tamen lachrymarum, habenas: inhibere non po- terat. *Non se poterat ultra cohibere Io- seph.* Ostendebat videlicet, verba quibus eos reprehendebat, non ex indignatione vel ira, sed è tenero & amoroso quodam affectu proficisci.

Ut autem cordialem & compassiuum hunc affectum & viscera erga proximi peccata habeamus, nec capropter illis

Amor & compassio animos conciliant.

In regul. Breuior in- terrog. 184. 1. Thef. 2. 7.

Luc. 10. 34.

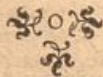
Serm. 11 in Cantic.

Gen. 45. 20.

Vtile exci- tanda com- passio in medium.

Cap. 21.
audi filia.

irascamur, aut indignemur, vsui nobis esse poterit bona quædam R. P. M. Aulæ consideratio. Duobus modis, inquit is, peccata proximi considerari possunt: primo quidem, vt offensæ, & iniuriæ factæ DEO; arque hoc modo spectata, ad iram, indignationem, & desiderium castigationis mouent. Secundo, vt priuatum fratris nostri malum: & tunc non ad iram, sed ad compassionem nos commouent: quia nullum accidere malum hominibus potest, ita ipsis noxium & detrimentosum, ac peccatum. Vnde etiam nulla compassionis & misericordiæ prouocandæ materia ita propria est, ac culpa, hoc modo spectata. Iam quo quis magis peccauit, eo etiam amplius ad compassionem prouocat, quia maius illi damnum accidit, noxa maior illata, maiorque laborat malo. Quemadmodum iniuriæ & contumeliæ à phrenetico illatæ, non tam ad iram nos prouocant, quam ad misericordiam & commiserationem sui, quod eas ceu malum, & infirmitatem eius, à quo inferuntur, non vero quasi nostri ipsorum iniurias accipiamus: pari modo peccata nostra etiam Deum ad compassionem potius, quam ad iram incitant, quando is illa misericorditer, non sicut iniuriam, & offensam suam, sed vt malum & miseriam nostram respicit. Simili ergo modo proximi peccata nos par est intueri, nimirum velut damnum ac malum illius, vt illi propterea compatiamur: sicut Deum vellemus nostra inquiri non ex ira, inquam, & iustitia, ad eadem castiganda; sed ex misericordia & compassione, ad eadem remittenda & condonanda. Atque hic bonus erit zelus, & secundum cor Dei, qui & misericors est, & misericordias faciens.

CAPVT XIV.

Aliud quoddam, ad bene ministeria nostra obcunda, medium proponitur, videlicet, interiora animæ, non vero exteriora, qua de foris videntur, respicere.

VNum de primarijs monitis, quæ sancti Patres, & vitæ spiritualis magistri, ijs qui cum proximo conuersari volunt, proponunt, est, vt non tam corpora & apparentiam exterioriorem, quam interiora & animas respiciant. Sunt enim nonnulli, inquit Bernardus, qui exteriora considerant, & ad homines habiles, elegantes, scitatos, bene vestitos, & bene compositos tantum spectant, in hos propendunt, cum ijs tractare gaudent. At, quibus sani sunt oculi, non nisi interiorem animæ speciem respiciunt, quæ in corpore formoso formosior non est, quam in deformi, si in corpore formoso sanctior non habitare animâ, quam in turpi: sed tam in deformi, quam pulchro ipsa pulcherrima est, cum peccatis deturpata non fuerit: tantoque pulchrior est, quanto à peccatis est purior, & defæciator, virtutibusque ac donis cœlestibus ornator. Ad nihil enim utilis est visibilis corporis pulchritudo, si inuisibilis animæ pulchritudo deest: illa homini cum rebus inanimatis & brutis communis est; sed hæc cum Angelis. Ad interiora illa ergo, ait Bernardus, penetrare, & animam, quæ ad sanctissimæ Trinitatis imaginem & similitudinem facta est, respicere nos oportet, eamque considerare ceu viuum spiritus sancti templum, membrum Christi, ac velut vndeundique in eius sanguine immersam, quam ipse quoque vitæ suæ impendio comparauit ac redemit, ei, si peccati